

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΝΟΤΗΤΩΝ Α΄ ΤΑΞΗΣ – ΕΝΟΤΗΤΑ 6

ΤΙΤΛΟΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

«Μήνας μπαίνει, μήνας βγαίνει ...»

ΤΟΠΟΣ

Το σχολείο μας (και η περιοχή γύρω από το σχολείο μας)

ΠΡΟ-ΟΡΓΑΝΩΤΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

- Γεωγραφικό Ερώτημα προς διερεύνηση:
«Στην πρώτη ενότητα γνωρίσαμε το σχολείο μας. Θα αλλάξουν κάποια στοιχεία στο σχολείο μας μέχρι το τέλος της χρονιάς ή θα παραμείνουν όλα ίδια όλο τον καιρό που θα περάσει;»
ή
«Σήμερα ο καιρός είναι διαφορετικός. Τι άλλαξε; Τι θα αλλάξει μέχρι το τέλος της χρονιάς;»
- Η ενότητα αυτή **υλοποιείται σε τρεις φάσεις**, με την έναρξη να τοποθετείται χρονικά στο α΄ τρίμηνο και την ολοκλήρωση στο γ΄ τρίμηνο, όπως φαίνεται πιο κάτω:
 - Α. ΕΝΑΡΞΗ ΤΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ (Οκτώβριος, περίπου δύο 40λεπτα μαθήματα)**
Η **έναρξη** της ενότητας ενδείκνυται να γίνει αμέσως μετά την ολοκλήρωση της Ενότητας Α1 - «Γνωρίζω το σχολείο μου», που χρονικά τοποθετείται περί τα μέσα/τέλη του Οκτώβρη, οπότε και αρχίζουν οι πρώτες ορατές αλλαγές με την έλευση του φθινοπώρου.
 - Β. ΕΞΕΥΡΕΣΗ-ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ (κατά τη διάρκεια της χρονιάς, σε τακτά χρονικά διαστήματα, περίπου έξι 40λεπτα μαθήματα)**
 - Για να είναι εφικτή η ολοκλήρωση όλων των σταδίων της πορείας διερεύνησης, είναι εξαιρετικά σημαντική η συστηματική **τήρηση και καταγραφή των μετρήσεων και των παρατηρήσεων**, όπως περιγράφονται στις δραστηριότητες. Άμεση είναι η ανάγκη εξασφάλισης ενός **ηλεκτρονικού θερμόμετρου**.
 - Στη φάση αυτή, πρέπει να υλοποιηθεί και το τμήμα της Ενότητας, που αφορά στην προσαρμογή των ανθρώπων κατά τη διακίνησή τους όταν βρέχει. Οι εν λόγω δραστηριότητες μπορούν να υλοποιηθούν οποιαδήποτε βροχερή μέρα κατά τη διάρκεια της χρονιάς.
 - Γ. ΕΞΕΡΕΥΝΗΣΗ-ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ / ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ (γ΄ τρίμηνο, Μάιος, περίπου έξι 40λεπτα μαθήματα)**
Η αξιοποίηση των μετρήσεων και των παρατηρήσεων, καθώς και η ολοκλήρωση της ενότητας, συστήνεται να γίνει γύρω στο τέλος Μαΐου, οπότε θα είναι ορατές και οι αλλαγές στη χλωρίδα, τη θερμοκρασία και την ενδυμασία των ανθρώπων, που παρατηρούνται προς το τέλος της άνοιξης. Για τους μήνες του καλοκαιριού, που εμπίπτουν στην περίοδο των καλοκαιρινών διακοπών, μπορούν να χρησιμοποιηθούν άλλα δεδομένα (π.χ. από δελτία καιρού των μηνών Ιουλίου και Αυγούστου).
- Στην Ενότητα χρησιμοποιείται η **Αφίσα Τοίχου** που έχει ετοιμαστεί από την Υπηρεσία Ανάπτυξης Προγραμμάτων και έχει διανεμηθεί στις σχολικές μονάδες (μία Αφίσα για κάθε τμήμα της Α΄ τάξης). Η Αφίσα θα πρέπει να αναρτηθεί σε περίοπτη θέση σε έναν από τους

τοίχους της τάξης και θα πρέπει να αποφεύγεται η γραφή στην επιφάνειά της (π.χ. με μαρκαδόρο), καθώς οι Αφίσες Τοίχου θα χρησιμοποιούνται κάθε χρόνο από τα τμήματα της Α΄ τάξης. Τα δεδομένα (θερμοκρασία, εικονίδια και φωτογραφίες) θα πρέπει να επικολλούνται στην Αφίσα Τοίχου με **εύπλαστη συγκολλητική ύλη** (π.χ. blu-tack)

ΜΕΣΑ ΚΑΙ ΥΛΙΚΑ ΠΟΥ ΧΡΕΙΑΖΟΝΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ

1. **Έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή (παρέχονται):** Φύλλα Εργασίας, Αφίσα Τοίχου
2. **Προς εκτύπωση (παρέχονται):** εικονίδια, φωτογραφίες (αλλαγές στην ενδυμασία, αλλαγές στη βλάστηση)
3. **Εξεύρεση από τον/την εκπαιδευτικό:** ηλεκτρονικό θερμόμετρο, φωτογραφική μηχανή, φωτογραφίες, μικρά χαρτονάκια, εύπλαστη συγκολλητική ύλη, μαρκαδόρος, γόμες τύπου stick, βιντεοπροβολέας

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΧΡΟΝΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

Και οι τρεις φάσεις υλοποίησης της ενότητας (βλ. «Προ-οργανωτής Ενότητας» πιο πάνω αναμένεται να υλοποιηθούν σε, συνολικά, δεκατέσσερα περίπου 40λεπτα μαθήματα, συμπεριλαμβανομένων και των βιωματικών δραστηριοτήτων (μετρήσεις και καταγραφές θερμοκρασίας, περιήγηση, λήψη φωτογραφιών). Ο χρόνος αυτός περιλαμβάνει τόσο τα δύο εναρκτήρια μαθήματα της Α΄ φάσης, όσο και την καταγραφή και εξασφάλιση των δεδομένων κατά τακτά χρονικά διαστήματα κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς, την περιήγηση εντός της σχολικής μονάδας, καθώς και τα μαθήματα για την ολοκλήρωση της ενότητας περί τα τέλη Μαΐου.

ΥΠΟΛΟΓΙΖΟΜΕΝΟΣ ΧΡΟΝΟΣ ΓΙΑ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

Ο χρόνος, που απαιτείται για προετοιμασία και των τριών φάσεων της ενότητας εκ μέρους του/της εκπαιδευτικού, υπολογίζεται σε περίπου δύο ώρες για ολόκληρη την ενότητα.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ – ΟΡΟΙ (για την Α΄ Φάση της Ενότητας)

αλλαγές-αλλάζει, θερμόμετρο, κρυώνουμε, ζεσταινόμαστε, αισθανόμαστε άνετα, Αφίσα Τοίχου, μήνες, ενδυμασία

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ και ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ		ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
Οι μαθητές και οι μαθήτριες να είναι σε θέση να:		Πληροφορίες, Έννοιες, Δεξιότητες, Στρατηγικές/Τρόπος σκέψης, Στάσεις/Αξίες
11	Περιγράφουν κινήσεις και αλλαγές που συμβαίνουν στο σχολείο τους σε διαφορετικό χρόνο.	11.1 Μετακινήσεις ανθρώπων 11.1.3 κάτω από διαφορετικές καιρικές συνθήκες (π.χ. βροχερή μέρα)
12	Περιγράφουν αλλαγές που συμβαίνουν στον καιρό της περιοχής του σχολείου τους κατά τη διάρκεια ενός έτους και τις επιδράσεις τους στη βλάστηση και στην ενδυμασία των ανθρώπων.	12.1 Το αίσθημα της θερμότητας του περιβάλλοντος (π.χ. ζεσταίνομαι, κρυώνω, αισθάνομαι άνετα) 12.2 Μέτρηση και καταγραφή θερμοκρασίας με θερμόμετρο 12.3 Η σχέση της αίσθησης θερμότητας με την ένδειξη του θερμόμετρου 12.4 Αλλαγές 12.4.1 στη βλάστηση εντός του κήπου του σχολείου 12.4.2 στην ενδυμασία των ανθρώπων 12.4.3 Ομοιότητες και διαφορές της θερμοκρασίας, της ενδυμασίας και της βλάστησης σε διαφορετικές καιρικές συνθήκες
13	Συσχετίζουν τον χρόνο με ανθρώπινες δραστηριότητες, με φυσικά φαινόμενα και βλάστηση.	13.1 Το αίσθημα της θερμότητας του περιβάλλοντος (όταν ζεσταινόμαστε, όταν κρυώνουμε, όταν αισθανόμαστε άνετα) 13.1.1 και η βλάστηση (π.χ. κιτρινωπά χόρτα – ζέστη) 13.1.2 και τα καιρικά φαινόμενα (π.χ. χιόνια – κρύο) 13.1.3 και η κατάλληλη ενδυμασία (π.χ. στολή σχολείου – θερμοκρασία άνεσης) 13.2 Κατάλληλοι τρόποι μετακίνησης στον χώρο του σχολείου, όταν βρέχει (π.χ. σχεδιασμός διαδρομών που αποφεύγουν τους ακάλυπτους χώρους) 13.3 Κατάλληλες συμπεριφορές σε σχέση με καιρικά φαινόμενα (π.χ. αποφυγή διαδρομής με λάσπες, χρήση ομπρέλας)
18	Διεξαγάγουν και καταγράφουν παρατηρήσεις βιωματικά για το εγγύς περιβάλλον τους (φυσικό και ανθρώπινο).	18.1 Εστίαση σε συγκεκριμένους χώρους 18.2 Συμπλήρωση δελτίου παρατήρησης 18.3 Διατύπωση παρατηρήσεων με εστιασμένο διάλογο 18.5 Χρήση θερμότερου για μέτρηση θερμοκρασίας 18.6 Συστηματική μέτρηση και καταγραφή θερμοκρασίας (π.χ. σε Αφίσα Τοίχου) 18.7 Παρατηρήσεις και λήψη φωτογραφιών 18.7.1 της βροχής, χαρακτηριστικών της βλάστησης και της ενδυμασίας των ανθρώπων
19	Εντοπίζουν και αναγνωρίζουν γνωρίσματα αντικειμένων ή στοιχείων του χώρου μέσα από φωτογραφίες (αποκωδικοποίηση φωτογραφιών).	19.1 Αντικείμενα και στοιχεία του χώρου (π.χ. τι βλέπω; πώς είναι το τοπίο;) 19.2 Λειτουργία και χρήση των αντικειμένων στον χώρο (π.χ. τι κάνουν; τι είδους μέρος είναι;) 19.3 Ομοιότητες και διαφορές με άλλους τόπους ή τοπία που γνωρίζουν 19.4 Λόγοι για τους οποίους οι τόποι και τα τοπία που βλέπουν είναι έτσι 19.5 Υποθέσεις για το τι θα γινόταν εάν άλλαζε κάτι στους τόπους που βλέπουν

ΑΝΑΛΥΤΙΚΕΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΠΟΥ ΚΑΛΙΕΡΓΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΝΟΤΗΤΑ

Συνθήκες:	Καιρικές συνθήκες και συνθήκες στο χώρο του σχολείου κατά εποχή	Συσχετίσεις:	συσχετισμός θερμοκρασίας, ανθρώπινων δραστηριοτήτων και ειδών ενδυμασίας με κάθε εποχή
Συνδέσεις:	Επιλογή στεγασμένων διαδρόμων τις βροχερές μέρες (ή με τη χρήση ομπρέλας / αδιάβροχου πανωφοριού)	Χωροχρονικές Αλλαγές – Αλλαγή:	Αλλαγές στη χλωρίδα (άνθισμα φυτών, φυλλοβόλα δέντρα), στην ενδυμασία των ανθρώπων, στις ανθρώπινες δραστηριότητες

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (Α΄ Φάση της Ενότητας, Οκτώβριος)

	<u>ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ – ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΛΥΤΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ</u>	<u>ΕΙΔΟΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ – ΕΡΓΑΛΕΙΑ</u>
	<p><u>Σημειώσεις:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> Για την Ενότητα αυτή είναι απαραίτητη η εξασφάλιση και χρήση ηλεκτρονικού θερμόμετρου (για όλες τις φάσεις υλοποίησης). Μία Αφίσα Τοίχου είναι διαθέσιμη για κάθε τμήμα της Α΄ τάξης, η οποία θα πρέπει να αναρτηθεί σε περίοπτη θέση σε έναν από τους τοίχους της τάξης, προκειμένου να «σημειώνονται» (κολλιούνται) οι πληροφορίες που θα συλλέγονται καθ' όλη τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς. Οι πληροφορίες (χαρτονάκια με την ένδειξη του θερμόμετρου, εικονίδια και φωτογραφίες) πρέπει να επικολλούνται στην επιφάνεια της Αφίσας (π.χ. με επαναχρησιμοποιούμενη εύπλαστη κολλητική ύλη). 	

ΦΑΣΗ Α΄

ΕΝΑΡΞΗ ΤΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ (Μέσα/Τέλος Οκτωβρίου)

1^ο-2^ο
40ΛΕΠΤΟ

ΧΩΡΟΧΡΟΝΙΚΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ

Δίνεται το πιο κάτω γεωγραφικό ερώτημα προς διερεύνηση: «Στην πρώτη ενότητα γνωρίσαμε το σχολείο μας. Θα αλλάξουν κάποια στοιχεία στο σχολείο μας μέχρι το τέλος της χρονιάς ή θα παραμείνουν όλα ίδια όλο τον καιρό που θα περάσει;». Εναλλακτικά, αφορμή αποτελούν αλλαγές στις καιρικές συνθήκες (πτώση της θερμοκρασίας, πρωτοβρόχια, κ.λπ.) και το ερώτημα μπορεί να είναι: «α) Σήμερα ο καιρός είναι διαφορετικός. Τι άλλαξε; β) Τι θα αλλάξει μέχρι το τέλος της χρονιάς;»

Τα παιδιά κάνουν τις πρώτες τους υποθέσεις, οι οποίες σημειώνονται (π.χ. στον πίνακα με σκίτσο ή με απλή λέξη). Όπου κριθεί απαραίτητο, ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να καθοδηγήσει τα παιδιά με ερωτήσεις, ώστε να

Συζήτηση στην ολομέλεια

συμπεριληφθούν στη συζήτηση σημεία όπως τα πιο κάτω:

- Ο καιρός θα αλλάξει, θα κάνει περισσότερο/λιγότερο κρύο.
- Ο καιρός θα αλλάξει, θα κάνει περισσότερη/λιγότερη ζέστη.
- Θα πέσουν βροχές.
- Κάποια φυτά και δέντρα θα αλλάξουν.
- Τα ρούχα που φοράμε θα αλλάξουν.

Σημείωση: *Γίνονται δεκτές και υποθέσεις των παιδιών που ενδεχομένως είναι δύσκολο να διερευνηθούν (π.χ. εμείς τα παιδιά θα μεγαλώσουμε / θα μάθουμε περισσότερα πράγματα). Στο τέλος της ενότητας οι υποθέσεις αυτές, παρόλο που δεν θα έχουν διερευνηθεί, αποτελούν αντικείμενο συζήτησης ώστε να τεκμηριωθεί αν όντως έχουν μεγαλώσει (π.χ. αλλαγή ηλικίας και ύψους) ή έχουν μάθει περισσότερα πράγματα (π.χ. ποια πράγματα μάθατε φέτος που δεν τα γνωρίζατε στην αρχή της Α΄ τάξης;).*

Ακολούθως, δίνεται το Φύλλο Εργασίας (σελ. 28). Τα παιδιά, στην εργασία 1, παρατηρούν μία προς μία τις εικόνες, καθώς η/ο εκπαιδευτικός διαβάζει την πρόταση δίπλα. Κάθε παιδί επιλέγει και σημειώνει με ✓ ή χρωματίζει τα κουτάκια που νομίζει ότι δείχνουν αλλαγές που θα συμβούν μέχρι το τέλος της σχολικής χρονιάς.

ΣΥΝΘΗΚΕΣ

Στη συνέχεια, γίνεται συζήτηση αναφορικά με το πώς θα μπορούσαν τα παιδιά να βρίσκουν πληροφορίες για το αν θα αλλάξουν τα όσα σημείωσαν στην εργασία 1. Καθοδηγούνται να αναφέρουν τι θα παρατηρήσουν / μετρήσουν κατά τη διάρκεια του έτους.

Για παράδειγμα:

- Θα βάζουμε σημάδι στον τοίχο, για να μετρούμε πόσο ψηλώνουμε.
- Θα μετρήσουμε με το θερμόμετρο πόση ζέστη ή πόσο κρύο κάνει.
- Θα πάρουμε φωτογραφίες από τον κήπο / την αυλή / την περιοχή του σχολείου μας που να δείχνουν αν άλλαξαν κάποια φυτά ή δέντρα.
- Θα πάμε στον κήπο του σχολείου και θα ζωγραφίσουμε τα δέντρα, που θα ρίξουν τα φύλλα τους.
- Θα παρατηρήσουμε τα ρούχα που φοράμε και αν αυτά θα αλλάξουν, παίρνοντας φωτογραφίες.

Εάν η μέτρηση της θερμοκρασίας δεν αποτελέσει εισήγηση των παιδιών, η/ο εκπαιδευτικός καθοδηγεί τα παιδιά να σκεφτούν πώς θα μπορούσαν να παρατηρούν αν κάνει κρύο ή αν κάνει ζέστη. Αφού ακουστούν οι πρώτες σκέψεις των παιδιών, παρουσιάζει το ηλεκτρονικό θερμόμετρο. Εξηγεί στα παιδιά ότι είναι ένα όργανο, που μετράει τη θερμοκρασία, δηλαδή μας δείχνει πόση ζέστη ή πόσο κρύο κάνει. Το θερμόμετρο τοποθετείται σε σκιερό σημείο έξω από την αίθουσα (π.χ. στο περβάζι ενός παραθύρου) και πραγματοποιείται η πρώτη μέτρηση. Η ένδειξη

Φύλλο Εργασίας
(σελ. 28)

Συζήτηση στην
ολομέλεια

Ηλεκτρονικό
θερμόμετρο

καταγράφεται στον πίνακα, διαβάζεται και καταγράφεται (π.χ. με μαρκαδόρο) σε ένα μικρό χαρτονάκι.

Σημείωση: Όλες οι επόμενες μετρήσεις της θερμοκρασίας θα πρέπει να γίνονται την ίδια ώρα της μέρας και το θερμόμετρο να τοποθετείται στο ίδιο σκιερό σημείο έξω από την αίθουσα.

Η/Ο εκπαιδευτικός προβληματίζει τα παιδιά για το πού θα μπορούσαν να σημειώνουν τις παρατηρήσεις και να κολλήσουν τις φωτογραφίες που θα λάβουν. Αφού ακουστούν οι πρώτες ιδέες, παρουσιάζεται στα παιδιά η Αφίσα Τοίχου που έχει αποσταλεί για κάθε τμήμα της Α΄ τάξης (βλ. σε ρολό, αποθήκη Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού). Το χαρτονάκι με την αναγραφόμενη θερμοκρασία κολλιέται στην αφίσα τοίχου, στην αντίστοιχη θέση.

Ακολούθως, τα παιδιά καλούνται να σηκώσουν το χέρι για να δηλώσουν αν τη μέρα εκείνη κρυώνουν, ζεσταίνονται ή αισθάνονται άνετα. Με βάση τις απαντήσεις της πλειοψηφίας των παιδιών, επιλέγεται ένα από τα τρία εικονίδια που παρουσιάζουν πώς νιώθουμε με βάση τη θερμοκρασία (κρυώνουμε, ζεσταινόμαστε, αισθανόμαστε άνετα) και κολλιέται κι αυτό στην Αφίσα Τοίχου (με εύπλαστη συγκολλητική ύλη), στο χώρο δίπλα στο χαρτονάκι με την καταγραφή της θερμοκρασίας.

Ύστερα, με παρόμοιο τρόπο, εξηγείται στα παιδιά η χρήση του Φύλλου Καταγραφής Θερμοκρασίας (βλ. Παράρτημα, σελ. 81), στο οποίο κάθε παιδί καταγράφει την ένδειξη του θερμόμετρου.

Στη συνέχεια, τα παιδιά καλούνται να ανακεφαλαιώσουν τους τρόπους με τους οποίους θα παρατηρήσουν και θα μετρήσουν τις αλλαγές που μπορεί να συμβούν μέχρι το τέλος της χρονιάς. Με αφορμή την ανακεφαλαίωση αυτή, επιδεικνύεται ο χώρος όπου μπορούν να κολληθούν οι φωτογραφίες στην Αφίσα Τοίχου ή/και λαμβάνονται οι πρώτες φωτογραφίες, που παρουσιάζουν την ενδυμασία των παιδιών εκείνη τη μέρα (π.χ. το πριβάκι που ήρθαν στο σχολείο).

Τέλος, με τη βοήθεια της Εργασίας 2 (Φύλλο Εργασίας, σελ. 29), σημειώνουν τους τρόπους με τους οποίους θα μαζέψουν πληροφορίες για τις αλλαγές.

Μαρκαδόρος – μικρό χαρτονάκι σημειώσεων

Αφίσα Τοίχου – εύπλαστη συγκολλητική ύλη (blu-tack)

Εικονίδια «κρυώνουμε», «ζεσταινόμαστε», «αισθανόμαστε άνετα» (βλ. ιστοσελίδα) – Αφίσα Τοίχου – εύπλαστη συγκολλητική ύλη (blu-tack) Φύλλο Καταγραφής Θερμοκρασίας (Παράρτημα, σελ. 81) - γόμα τύπου stick

Συζήτηση στην ολομέλεια – Λήψη φωτογραφιών – Αφίσα Τοίχου Φύλλο Εργασίας (σελ. 29)

